

УКРАЇНА
ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ПРОЄКТ РІШЕННЯ

Про звернення депутатів Одеської обласної ради VIII скликання до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Закону України «Про очищення влади»

Відповідно до пункту 16 частини першої статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про очищення влади», Конституції України з метою припинення у подальшому зловживання владою, своїм службовим становищем під час виконання посадових обов'язків, уникнення відповідальності за дії, що спрямовані на власне збагачення фізичними особами, які обіймають чи обіймали посади в органах державної влади та органах місцевого самоврядування обласна рада

ВИРІШИЛА:

1. Підтримати звернення депутатів Одеської обласної ради VIII скликання до Президента України, Верховної ради України та Кабінету міністрів України стосовно внесення змін до Закону України «Про очищення влади» (додається)
2. Направити це рішення до Президента України, Верховної ради України та Кабінету міністрів України

Проект рішення підготовлено та внесено головою депутатської фракції «ПАРТІЯ ШАРІЯ» в Одеській обласній раді Яною ФРЕЙМАН

Додаток до рішення
обласної ради
від _____ 2022 року
№ _____

ЗВЕРНЕННЯ
депутатів Одеської обласної ради до Президента України, Верховної
Ради України та Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до
Закону України «Про очищення влади»

Ми, депутати Одеської обласної ради, стурбовані відсутністю зрушень у вдосконаленні механізму очищення влади з урахуванням зауважень та пропозицій державних органів, відповідальних за проведення перевірки.

Існуючий в чинній редакції Закон України «Про очищення влади» несе в собі одразу декілька загроз, які насамперед здійснюють негативний вплив на міжнародну репутацію України, особливо в контексті євроінтеграційних процесів в нашій країні.

Вкрай показовими є висновки Європейського суду з прав людини по справі «Полях та інші проти України» щодо здійснюваних в Україні люстраційних процесів. Зокрема, йдеться про існуючу ймовірність того, що закон (Закон України «Про очищення влади») було прийнято проти тих, хто працював на державній службі за попередніх урядів, що передбачало політизацію державної служби, що само по собі суперечило проголошеній цілі законодавства. Отже, усталений принцип практики Європейського суду з прав людини — люстрація не може служити покаранню, бути відплатою чи помстою.

Окремо треба зазначити проблематику недостатньо визначеного кола осіб, які підлягають люстрації. Нажаль, треба констатувати, що деякі відомі усім громадянам України особи й досі залишаються чиновниками або займаються політичною діяльністю, незважаючи на їх відповідність визначеним критеріям Закону України «Про очищення влади» в чинній редакції та підлягають люстрації.

Безперечно, зазначені вище особи чинять значний тиск на люстраційні процеси в країні, а також вживають заходи по очищенню влади надто вибірково. Саме через них розпочата з прийняттям Закону України «Про очищення влади» люстрація досі не завершена. Серед дій, які направлені на перешкоджання люстрації можна визначити, наприклад, спотворення тлумачення норм Закону.

Отже, вкрай актуальною проблемою для дійсно якісного очищення влади є необхідність внесення змін до Закону України «Про очищення влади» щодо кола посад, щодо яких здійснюються заходи з очищення влади та критеріїв очищення влади.

З метою конкретизації критеріїв, що застосовуються до осіб для визначення необхідності проведення відносно них люстраційних заходів необхідно терміново внести зміни до Закону України «Про очищення влади», а саме:

1. Включити до переліку принципів, на яких ґрунтується очищення влади, принцип пріоритетності міжнародного права, чим визнати практику Європейського суду з прав людини джерелом права обов'язковим для застосування під час здійснення люстраційних процесів.

2. Включити до переліку осіб, щодо яких здійснюється люстраційні заходи з очищення влади народних депутатів України, депутатів місцевих рад, а також посади першого заступника і заступника голови Верховної Ради.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту рішення обласної ради «Про звернення депутатів Одеської обласної ради VIII скликання до Президента України, Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Закону України “Про очищення влади”»

З огляду на існуючу потребу вдосконалення законодавства України, що врегульовує процес очищення влади (люстрації) задля приведення його у відповідність до чинних міжнародних стандартів стає необхідним внести зміни до Закону України «Про очищення влади».

Варто констатувати, що наразі більшість депутатів Верховної Ради України, членів Кабінету Міністрів України, осіб, які займають певні посади в органах виконавчої, законодавчої та судової влади за визначеними критеріями підпадають під дію Закону України «Про очищення влади». Через це вищевказані особи є вкрай зацікавленими у перешкоджанні вже існуючим процесам очищення влади.

А отже, одним з недоліків, що підлягає усуненню є, зокрема, те, що коло осіб, які підлягають люстрації визначено недостатньо повно, що дозволяє окремим членам парламенту, уряду, представникам органів виконавчої, законодавчої, судової влади залишатися на своїх посадах та безкарно продовжувати скоювати кримінальні правопорушення й надалі. Саме на підставі аналізу практики владно-розпорядчої діяльності необхідно переглянути коло осіб, що підлягають люстрації. Такі зміни дозволять уникнути випадків залишення при владі осіб, попередня політична діяльність яких межує зі злочинною діяльністю.

Крім того, згідно положень Закону України «Про очищення влади» застосуванню люстрації підлягає значна кількість чиновників, державних службовців, працівників правоохоронних органів, притягнення до відповідальності яких суперечить фундаментальним принципам та основоположним цілям законодавства про очищення влади.

В чинному Законі України «Про очищення влади» критерії люстрації занадто розширені, що є підставою для зловживань з боку посадових осіб органу, уповноваженого проводити перевірки відповідно до цього закону.

Зокрема, результатом аналізу Закону України «Про очищення влади» Венеціанською комісією стали наступні висновки:

- люстрація повинна застосовуватися тільки до тих посад, які дійсно можуть становити значну загрозу для прав людини та демократії; перелік посад, який підлягає люстрації, повинен бути переглянутий;

- вина повинна бути доведена в кожному окремому випадку, і не може презюмуватися лише на підставі приналежності до категорії державних посад; критерії люстрації повинні бути переглянуті;
- повноваження щодо проведення люстрації необхідно забрати у Міністерства юстиції та передати їх спеціально створеному незалежному органу, з активним залученням громадянського суспільства;
- процедура люстрації повинна проходити з гарантуванням справедливого судового розгляду (право на адвоката, рівності сторін, право бути заслуханим особисто); адміністративне рішення про люстрацію повинно бути призупинене до винесення остаточного судового рішення; в законі про люстрацію необхідно передбачати такі гарантії;
- інформація про осіб, що підпадають під люстраційні заходи, може бути оприлюднена тільки після винесення судом остаточного рішення.

Варте уваги й рішення Європейського суду з прав людини («Полях та інші проти України»), в якому йдеться про те, що необхідність люстрації має бути доведена в кожному конкретному випадку.

Дія чинної редакції Закону України «Про очищення влади» в умовах визнання Венеціанською комісією його невідповідності міжнародним стандартам означає свідоме порушення конституційних прав і свобод громадян України, що матиме тяжкі наслідки для люстрованих осіб та їх сімей, вимагатиме відшкодування за рахунок коштів державного бюджету України судових витрат та виплат заробітної плати за час вимушеного прогулу незаконно звільненим з роботи особам, права яких підлягатимуть поновленню.

Окрім того, в деяких випадках дієве поновлення прав незаконно люстрованих осіб є вкрай складним досягненням, а іноді - зовсім неможливим (відновлення репутації).

Метою розроблення проекту рішення є подолання значних недоліків Закону України «Про очищення влади», а також недопущення до участі в управлінні державними справами осіб, які своїми рішеннями, діями чи бездіяльністю зловживають владою, своїм службовим становищем під час виконання посадових обов'язків, уникнення відповідальності за дії, що спрямовані на власне збагачення.

Проект покликаний захистити права, свободи та інтереси громадян України, на яких може несправедливо розповсюджувати свою дію Закон України «Про очищення влади».

Депутат Одеської обласної ради

Яна ФРЕЙМАН